

VII. 6. Hiszek a magyarság jövőjében

Még abban az évben erdélyi mintára megalapítottuk az Amerikai Magyar Szépmíves Céhet. Évi tagdíj tíz dollár volt. Ezért a tíz dollárért minden tag kapott egy magyar nyelvű regényt és annak angol fordítását, valamint egy angol nyelvű „politikai ismertető füzetecskét”. Kiadványaink legfontosabb célja volt: megismertetni Amerika népével az igazságot. Első kiadványunk volt *Adjátok vissza a hegyeimet* magyarul és angolul, valamint Zathureczky Gyula tollából *Transylvania, Citadel of the West*. Fél év alatt minden példány elkelt. Az Erdély történelmét és mai helyzetét ismertető könyvecskét négyezer példányban nyomattuk ki, és igyekeztünk eljuttatni minden egyetemi, középiskolai és városi könyvtárba.

Az indulást nagy lelkesedés jellemezte. Fél év alatt ezer tagja lett a „Szépmíves Céh”-nek. A következő években kiadtuk újabb regényeimet, valamint más magyar írók érdemes könyveit. Ismeretterjesztő sorozatunkban pedig megjelent *Transylvania and the Hungarian Rumanian Problem, Origin of the Hungarians, Origin of the Rumanians*.

Elizabeth volt a „titkárnő”, aki a könyvvitelt, meg a telefonrendeléseket kezelte. De én is erősen be voltam fogva. Két osztályt tanítottam és vizsgáztattam, mindkettő végzős osztály volt, egy német és egy francia. Idősebb korosztály, kik már a doktorátuson dolgoztak. Mivel a rendszer nagy súlyt fektetett arra, hogy megkapják végre a diplomát: keményen kellett dolgoznom nekem is, hogy elsajátítsák a szükséges tudást. A tanítás sok időmet elvette, és ezért annak hamarosan szűkiben lettem. Gyakran hívtak irodalmi esteket rendezni, s boltunk nem lévén, a postázáson kívül ezek az esték nyújtottak alkalmat a könyvek eladására és új tagok szervezésére. Regényeinket kétezer példányban adtuk ki csak, magyarul is, angolul is. A politikát szolgáló füzeteket négyezrével. A tagság létszáma felment ezeröttszázra. Arról beszéltünk már, hogy fölemeljük a példányszámot. Gondosan megtárgyaltuk Elizabeth-tel a helyzetet, és úgy határoztunk, hogy év végén megvállok az egyetemről.

Ez meg is történt. Nyugdíjba mentem. Eladtuk a gainesville-i házat és visszaköltöztünk Astor Parkba. A kiadványszámot fölemeltük négyezerre. A tagság azonban nem emelkedett tovább. Írtam a regényeket, egyiket a másik után. Más magyar szerzők könyveit is kiadtuk. De a létszám nem emelkedett többé. Idegen országokban élő terjesztőink lassan számoltak el a könyvekkel, voltak olyanok is, akik ezt máig sem tették meg. Írni a könyveket, összeállítani az angol nyelvű ismeretterjesztő könyvecskéket, állandóan úton lenni ide meg oda, irodalmi estéken: kezdett mindkettőnk erősen kifárasztani. És a „taglétszám”, vállalatunk alapja, nem változott. Sőt csökkenni kezdett. Lement ezerkétszázra, majd ezerre, sőt ezer alá is. Az „irodalmi esték” voltak kiadványaink legeredményesebb fenntartói. Ez a sok utazás azonban nem csak sok időbe, de pénzbe is került. Hogy lehetőséget adjunk több jövedelemre, néhány kisebb füzetünket magosabb példányszámban hoztuk ki. Ráfizettünk. Folyóiratokkal próbálkoztunk ezután. A Transylvanian Quarterly másfél év alatt kiszenvedett. A Hungarian Quarterly hasonlóképpen. A Central European Forum bár erős lengyel támogatást kapott, nem érdekelte a magyarokat. Román cikk-írónkat előbb csak megfenyegették, hamarosan utána meg is gyilkolták Ceausescu emberei. Ekkor próbáltak engem is eltenni láb alól és csak egy, a Paris-i Interpol-nál működő magyar fiatalembernek köszönhetem, hogy nem sikerült számukra ugyanígy eltenni láb alól engem is.

Végülis, nyolcszázhatvanra csökkent az előfizetők létszáma és mindketten felismertük, hogy cserbenhagytak a magyarok. A Danubian Press, az Amerikai Magyar Szépmíves Céh dicstelenül kifulladt. Adósságunkat, 1240 előre befizetett tagdíjat és előfizetést visszafizettük a maréknyi hűséges magyarnak s abbahagytuk a munkát. Ideje is volt. Beleöregedtünk mind a ketten.

Három évre rá Elizabeth meghalt.